

Faydalı ömrünü tamamlamadan ölen sualtı canlılarının vergi kanunları karşısındaki durumu ile bu canlıların yavrularının değerlemesi hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	11395140-019.01-1949
Tarih	24.07.2014

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 11395140-019.01-1949

24/07/2014

Konu : Faydalı ömrünü tamamlamadan ölen sualtı canlılarının vergi kanunları karşısındaki durumu ile bu canlıların yavrularının değerlemesi.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, ... de kurumunuz aktifine kayıtlı ... ayrı türden yaklaşık ... adet deniz ve tatlı su canlısı yaşadığı, bunlardan bazılarının çeşitli nedenlerle faydalı ömürlerini tamamlayamadan öldüğü, bazılarının ise üreme sonucu arttığı belirtilerek, faydalı ömrünü tamamlayamadan ölen sualtı canlılarının imhasında takdir komisyonu kararı olmaksızın hıfzıssıhha kurumunca düzenlenecek rapora istinaden kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınıp alınamayacağı, bu canlıların alımında ödenen katma değer vergisinin indirim konusu yapıp yapılamayacağı ile üreme sonucundaki artışların hangi değerle kayıtlarınıza intikal ettirileceği hususlarında Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı maddesinde; kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı, safi kurum kazancının tespitinde 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun "Bilanço Esasında Ticari Kazancın Tespiti" başlıklı 38 inci maddesinde de, bilanço esasına göre ticari kazancın, teşebbüsdeki öz sermayenin hesap dönemi sonunda ve başındaki değerleri arasındaki müsbet fark olduğu, Bu dönem zarfında sahip veya sahiplerce işletmeye ilave olunan değerlerin bu farktan indirileceği, işletmeden çekilen değerlerin ise farka ilave olunacağı, ticari kazancın bu suretle tespit edilmesi sırasında, Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri ile bu Kanunun 40 ve 41 inci maddeleri hükümlerine uyulacağı hükme bağlanmıştır. Anılan Kanunun 40 ncı maddesinin (7) numaralı bendinde ise, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanların safi kurum kazancının tespitinde gider olarak indirilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, amortisman tabi olan su altı canlılarının ölmesi halinde itfa edilmemiş bedellerinin, fevkalade amortisman yöntemi uygulanmak suretiyle kurum kazancının tespitinde gider olarak indirilmesi mümkün olabilmektedir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- 74 üncü maddesinin (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde, yetkili makamlar tarafından istenilen matrah ve servet takdirlerini yapmanın takdir komisyonlarının görevleri arasında bulunduğu,

- 267 nci maddesinde, gerçek bedeli olmayan veya bilinmeyen veyahut doğru olarak tespit edilemeyen bir malın emsal bedelinin, ortalama fiyat, maliyet bedeli ve takdir esası olmak üzere üç esasa göre tayin edileceği; ilk iki sıradaki usul ile belli edilemeyen emsal bedelin ilgililerin müracaatı üzerine takdir komisyonunca takdir yolu ile belli edileceği

- 273 üncü maddesinde, alet, edavat, mefruşat ve demirbaş eşyanın maliyet bedeli ile değerlendirileceği, bunların maliyet bedeline giren giderlerin, satınalma bedelinden gayri komisyon ve nakliye giderleri gibi özel giderler olduğu, imal edilen alet, edavat, mefruşat ve demirbaşlarda imal giderlerinin satınalma bedeli yerine geçeceği,

- 277 nci maddesinde, zirai işletmelere dahil hayvanların maliyet bedeli ile değerlendirileceği, maliyet bedelinin tesbiti mümkün olmayan ahvalde maliyet bedeli yerine emsal bedeli alınacağı, bu hükmün tatbikinde emsal bedelinin işletmenin bulunduğu mahal (Gezici hayvancılıkta kışlak) için zirai kazanç komisyonlarınca tespit edilmiş olan ortalama maliyet bedeli olacağı,

- 278 inci maddesinde, yangın, deprem, su basması gibi afetler yüzünden veyahut bozulmak, çürümek, kırılmak, çatlamak, paslanmak gibi haller neticesinde iktisadi kıymetlerinde önemli bir azalış vaki olan emtia ile maliyetlerin hesaplanması mutad olmayan hurdalar ve döküntüler, üstüğü, deşe ve

iskartaların emsal bedeli ile değ erleneceği,

- 317 nci maddesinde, amortismanı tabi olup yangın, deprem, su basması gibi afetler neticesinde değ erini tamamen veya kısmen kaybeden; yeni icatlar dolayısıyla teknik verim ve kıymetleri düşerek tamamen veya kısmen kullanılmaz bir hale gelen veya cebri çalışmaya tabi tutuldukları i in normalden fazla aşınma ve yıpranmaya maruz kalan menkul ve gayrimenkullerle haklara, mükelleflerin müracaatları üzerine ve ilgili bakanlıkların mütalaası alınmak suretiyle, Maliye Bakanlığınca her işletme için için mahiyetine göre ayrı ayrı belli edilen "Fevkalade ekonomik ve teknik amortisman nispetleri" uygulanacağı

hükümleri yer almaktadır.

Bu hükümlere göre, amortismanı tabi iktisadi kıymetler için fevkalade ekonomik ve teknik amortisman nispeti tespit edilebilmesi için yukarıda belirtilen şartların gerçekleşmiş olması gerekmektedir.

Emtia veya demirbaşların imhasında genel uygulama, imhaların takdir komisyonu nezaretinde yapılmasıdır. Ancak son kullanma tarihi geçmiş veya bozuk olan ilaç, tıbbi malzeme, gıda vb. emtia ile demirbaş niteliğinde olup ölmüş olan hayvanların insan sağlığına zararlı olabileceği ve acilen imha edilmesi mecburiyeti bulunan bu iktisadi kıymetlerin emsal bedellerinin takdir komisyonlarınca muayyen bir zamanda takdirinin mümkün olamayacağı hususları göz önüne alınarak; takdir komisyonuna başvurulmaksızın ilgili bakanlık veya yetkili kurum görevlilerinin de yer aldığı bir komisyon nezdinde tutanakla tespit edilmek suretiyle imha edilebilmesi Başkanlığımızca benimsenmiştir.

Bu çerçevede imha edilecek emtianın niteliğine göre, ilgili mevzuat gereği görevli olan bakanlıkların veya yetkili kurumun görevlileri ve bu emtiayı imha etmeye yetkili müessese ile mükellefin temsilcilerinin de yer aldığı bir komisyon nezdinde imha işleminin yapılması ve bu durumun komisyon tarafından tutanakla tespit edilmesi gerekmektedir.

Söz konusu emtianın yukarıda bahsedilen şekilde teşekkül ettirilen bir komisyon nezdinde imha edilmesi halinde, emtianın imhası aşamasına mükellefin bağlı olduğu vergi dairesi görevlilerinin katılımına gerek bulunmamaktadır.

Yukarıda izah edilen şekilde ilgili bakanlık veya yetkili kurum görevlilerinin de yer aldığı komisyon nezdinde imha işlemine ilişkin olarak düzenlenen tutanağın istenildiğinde ibraz edilmesi şartıyla muhafaza edilmesi gerekmekte olup, imha işleminin söz konusu tutanağa istinaden muhasebe kayıtlarına intikal ettirilmesi mümkün bulunmaktadır.

Öte yandan, son kullanma tarihi geçmiş/bozuk ürünlerin veya demirbaşların imha edilmesi işlemine ilgili bakanlık yetkililerinin katılımının sağlanamaması ve imhaya ilişkin tespitin bu komisyon nezdinde tutanağa bağlanamaması durumunda, olayın mutlaka takdir komisyonuna intikalinin

sağlanması gerekmekte olup, imha edilen ürünlerin takdir komisyonunca belirlenecek emsal bedel üzerinden kayıtlara alınarak işlem yapılması gerekecektir.

Ancak, mükelleflerin amortismanına tabi iktisadi kıymetleri için fevkalade ekonomik ve teknik amortisman nispetleri ayrılabilmesi için söz konusu kıymetlerin hurda değerlerinin tespiti gerekmekte olup, mükellefler iktisadi kıymetin (kayıtlı değerinden birikmiş amortismanların düşülmesi sonucu bulunan) net aktif değerinden hurda değerinin düşülmesi sonucu bulunacak olan tutarı fevkalade ekonomik ve teknik amortisman olarak ayırabilecektir. Bu nedenle, imhaya ilişkin düzenlenecek olan tutanak vb. belgelerin hurda değer tespiti açısından mutlaka takdir komisyonuna gönderilmesi gerekmektedir.

Yukarıdaki açıklamalara göre, şirketinizin demirbaşı olan ölen sualtı canlılarının imhasının hıfzıssıhha kurumunca rapora bağlanması da göz önüne alındığında, söz konusu imhaya ilişkin tutanak, rapor vb belgelerin birer örneğinin de yer aldığı bir dilekçe ile takdir komisyonuna fevkalade teknik amortisman için başvurulması sonucunda, ölen sualtı canlılarının takdir komisyonu tarafından belirlenecek hurda değerine göre işlem yapılması gerekmektedir.

Öte yandan, yukarıda yer verilen 277 nci maddede sadece zirai işletmelere dahil hayvanların değerlemesi yer almakta olup, zirai işletmelere dahil olmayan hayvanların değerlemesinin ise Vergi Usul Kanununda yer alan genel hükümlere göre yapılması gerekmektedir.

Buna göre, üreme sonucu meydana gelen artışlarda maliyet bedeli bilinebiliyorsa maliyet bedeli, maliyet bedelinin bilinmemesi ve tespitinin imkansız olması durumunda anılan Kanunun 267 nci maddesindeki hükme göre emsal bedeli esas alınmak suretiyle işletmeye dahil edilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, Katma Değer Vergisi Kanununun 29/1-a maddesinde, mükelleflerin, yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden, bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen katma değer vergisi ile ithal olunan mal ve hizmetler dolayısıyla ödenen katma değer vergisini indirebilecekleri hükmü yer almıştır.

Öte yandan, aynı Kanunun 30/d maddesinde ise Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarına göre kazancın tespitinde indirimi kabul edilmeyen giderler dolayısıyla ödenen katma değer vergisinin mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden indirilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Bu hükümlere göre, ... de kurumun aktifine kayıtlı olan deniz ve tatlı su canlılarından bazılarının çeşitli nedenlerle faydalı ömürlerini tamamlayamadan ölmesi durumunda faydalı ömrünü tamamlayamadan ölen sualtı canlılarına ait bedeller Kurumlar Vergisi Kanununa göre kazancın tespitinde

indirimi kabul edilen gider olarak dikkate alındığından bu canlıların alımında yüklenilen KDV indirim konusu yapılabilecektir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026